

Läkemedelsinformation sammanställd av Apotekare [Maria Strinnö](#), Sjukhusapoteket i Falun, 1991. (Fakta granskat och reviderat av överläkare P-J Hedin, 2003-03-22)

VARFÖR SKA JAG TA KORTISON? Din läkare har ordinerat kortison mot Din reumatiska sjukdom. Det är en medicin som kan dämpa inflammationen i leder och andra organ. Därmed dämpas symtom på inflammation, t ex smärta och svullnad. En del ny forskning tyder på att kortison även kan hjälpa till att bromsa ledförstelse. Kortison används vid behandling av många sjukdomar, bl a reumatiska sjukdomar. Vid reumatiska sjukdomar används kortison dels som ett lokalt verkande läkemedel, [vid injektion i en led](#), och dels som mer allmänt verkande läkemedel i kroppen, som intag av [tabletter](#).

VAD ÄR KORTISON? I kroppen produceras i binjurarna varje dag ett hormon som heter kortisol. Detta hormon har betydelse vid många viktiga processer i olika organ, t ex ämnesomsättning, samt verkar mot inflammation. Ibland behövs det mer kortisol än kroppen kan producera. Då kan konstgjort kortisol, som kallas kortison, tillföras utifrån. Effekten t ex mot inflammation blir då starkare. Det finns flera läkemedel som innehåller kortison

A: Tablettbehandling

HUR MÅNGA TABLETTER SKA JAG TA VARJE DAG? Det är mycket viktigt att ta tabletterna precis som Din läkare ordinerat. Doseringen av kortison varierar från person till person. Det vanligaste preparatet vid reumatiska sjukdomar heter Prednisolon. Din läkare provar ut vilken dos som är bäst just för Dig. Kroppen producerar mest kortisol på morgonen. För att minska risken för oönskade effekter ska även kortison-tabletter i de flesta fall tas tidigt på morgonen. När kortison används under en längre tid kan ibland kroppens egen produktion av kortisol minska. Om Du då plötsligt slutar ta medicinen får kroppen brist på kortisol och då sämre motståndskraft mot t ex stress och infektioner. Därför måste dosen minskas stegvis så kroppen under tiden får möjlighet att återuppta sin egen tillverkning. Dessutom kan den reumatiska sjukdomen förvärras igen om man slutar för tvärt med tabletterna. I vissa situationer, t ex vid feber eller inför en operation, kan en högre dos av kortison behövas. Kontakta då Din läkare.

KAN JAG TA ANDRA LÄKEMEDEL TILLSAMMANS MED KORTISON? Du ska fortsätta att ta Dina övriga mediciner så länge inte Din läkare säger något annat. Det är dock viktigt att Du talar om vilka andra mediciner Du använder. Kortison ordinerar ofta samtidigt som ett av de långverkande medicinerna mot reumatiska sjukdomar (t ex klorokin eller methotrexate). Eftersom kortison hjälper snabbt, kan de reumatiska besvären på så sätt lindras i väntan på att den andra medicinen ska börja verka. Därefter kan kortison-dosen minskas.

FINNS DET NÅGRA BIVERKNINGAR AV KORTISON? Eftersom kortison verkar på så många ställen i kroppen finns det risk även för oönskade effekter. Därför strävar man efter att behandla med så låg dos som möjligt, under så kort tid som möjligt, samt att efterlikna kroppens naturliga produktion av kortisol så mycket som möjligt. Detta har gjort att biverkningar numera är både färre och mindre allvarliga än de var förr. Dock finns ökad risk för diabetes och i höga doser kan man bli rund i ansiktet och få benskörhet ([ostesteoporos](#)). Numera finns både förebyggande och läkande behandling för osteoporos. Calsium (Kalk) rik kost eller calsiumtabletter rekommenderas.

GRAVIDITET Kortison kan vara olämpligt vid graviditet och amning. Moderns behov ska i varje enskilt fall vägas mot risken för fostret/barnet.

NÅGRA ANDRA FRÅGOR? Tveka inte att fråga om det är något Du undrar över. Vi är här för att hjälpa Dig och svarar gärna på frågan!

B: Ledinjektion

VARFÖR SPRUTA KORTISON IN I EN LED? Vid ledinflammation fylls ofta leden av ökad mängd ledvätska som innehåller inflammatoriska celler. Dessa celler utsöndrar ämnen som inflammation (Svullnad, Värmeökning, Smärta och värk samt Nedsatt Funktion) Dessutom kan de inflammatoriska cellerna orsaka nedbygning på både ben och brosk i leden. Allmän behandling med mediciner räcker ofta inte till för att stoppa alla dessa inflammationer. Då ger man kortison, ett dämpande hormon, in i ledhålan med en spruta. Inflammationen lungnar då oftast ned sig och effekten sitter ofta i tre månader

GRAVIDITET Kortison kan vara olämpligt vid graviditet och amning, men vid enstaka kortisonsprutor är påverkan på barnet försumbar.

FINNS DET NÅGRA BIVERKNINGAR AV KORTISON? Kortisonet vid led injektion är i kristallform för att stanna kvar i leden så länge som möjligt. En del kortison "smitter" dock ut och kan ge effekter som kortisontabletter. Effekten är kortvarig och sitter i allmänhet i något dygn. Man kan då uppleva värmekänsla i kinderna, en ovanlig "pigghet" och ibland hjärtklappning. Eftersom kortisonet ges i kristallform kan de ibland reta leden på samma sätt som vid gikt. Det är ovanligt men kan då ge några timmars ökad smärta och rodnad i den sprutade leden. Det är obehagligt men går över av sig själv. Man diskuterar om kortisonsprutan i sig kan skada brosket men uppfattningen är att inflammationen skadar brosket värre och upp till 3-4 injektioner per år i samma led kan vara försvarbart.

NÅGRA ANDRA FRÅGOR?

Tveka inte att fråga om det är något Du undrar över. Vi är här för att hjälpa Dig och svarar gärna på frågor!